

Hvorfor dør der flere Jerseykalve end Holsteinkalve?

Kalvedødelighed er endnu engang kommet i fokus i det danske landbrug. Derfor er der også kommet fokus på den store forskel på dødeligheden blandt racerne, herunder at finde årsagen til den væsentligt højere dødelighed hos Jerseykalve sammenlignet med Holsteinkalve.

Landbrug og Fødevarer Kvæg har en målsætning der hedder "kalvedødeligheden skal sænkes til 5,5 % i 2018" for alle kalve i alderen 0-180 levedage.

For Jerseykalvene, er der lang vej endnu, også når man ser bort fra de mange aflivede Jerseytyrekalve. Den nuværende kalvedødelighed for Holstein i Danmark er 7,6 %, mens Jersey har en dødelighed på 11,9 % af kviekalvene.

Kalvedødelighed på DKC

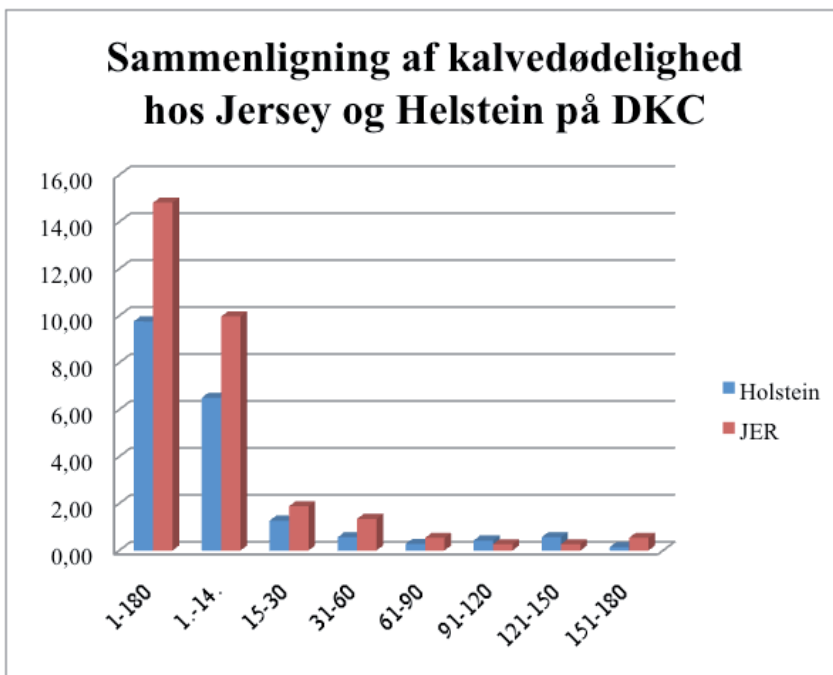
Med den øgede fokus på kalvemanagement, er der også kommet fokus på den store forskel på dødeligheden blandt racerne. Det store spørgsmål er altså: *Hvorfor dør der så mange flere Jerseykalve end DH kalve?* Danmarks Kvægforskningscenter (DKC) er et af de få steder i Danmark, hvor man både har Jersey og Holstein i samme besætning. En opgørelse lavet på basis af samtlige 1078 fødte kviekalve i perioden 2000

– 2014 viser samme tendens som på landsplan. Flere Jerseykalve end Holsteinkalve dør inden for de første 180 levedage, som det fremgår af figur 1. Overordnet set er DKCs kalvedødelighed for Jersey 14,8 % og for Holstein 9,8 %, men det ses af figuren, at især i de første 14 dage dør mange kalve, specielt Jersey. Spørgsmålet er om der mangler en speciel Jersey løsning med hensyn til fodring og pasning til perioden 0-14 dage?

Pasning af kalve på DKC

Kalvene på DKC passes af samme kalvepasser, og der gøres ikke forskel på de to racer. Jerseykalve er dog 10-15 kg mindre end Holsteinkalve, og derfor tildeles der 2 liter mælk mindre om dagen end til Holsteinkalve.

Kalvene fødes i rene kælvningsbokse, hvor de tildeles den første råmælk. Kvaliteten af råmælken kontrolleres for at sikre, at kalvene kun får højkvalitetsråmælk. Mens kalvene er i hytterne tildeles E-vitamin via mælken to gange til alle kalve. Dette er med til at styrke immunforsvaret. Kalvene får tildelt en højkvalitets mælkeerstatning, 60 % skummetmælksbaseret, mens de er i hytterne. Kalvene flyttes fra kælvningsboksen til udendørs kalvehytter, når de er ca. 1 døgn gamle. Her opholder de sig i minimum 5 dage, inden de bliver gruppeopstal-



Figur 1: sammenligning af kalvedødelighed (%) blandt kviekalve på DKC fra 2000-2014 i aldersintervaller opdelt i antal dage.



Figur 2: Gruppeopstaldning af Jersey og Holsteinkalve på DKC

det med alderssvarende kalve. I de kolde perioder af året har kalvene dækken på i hytterne. Jerseykalve har dog dækken på i en længere periode end Holsteinkalve. I vinterperioden beholder kalvene dækken på i gruppeopstaldningen for at sikre, at de ikke bliver kolde.

Hvis kalvene rammes af diarré vil de typisk vise tegn på dette, inden de flyttes til gruppeopstaldningen. Er det tilfældet, holdes de i hytterne, indtil de er frie for diarré for at mindske smittespredningen. Alle hytter rengøres og desinficeres, hver gang en kalv bliver flyttet - ligeledes for at mindske smittespredningen bedst muligt.

Når kalvene flyttes til gruppeopstaldningen, går de fra at få mælk

to gange om dagen til at kunne få tildelt mælk typisk 4 gange dagligt ved at gå i automaten. For Jerseykalvene er der en max tildeling 5,5 liter og for Holstein 7,5 liter. Derudover er der frisk vand, kraftfoder og hø ad libitum.

Nemmere at opdage syge Holsteinkalve end Jerseykalve

Hvis kalvene bliver syge, er der blandt kalvepasserne erfaring med, at der er stor forskel på de to racer. Hvor Holsteinkalvene viser tydelige sygdomstegn tidligt i sygdomsforløbet er Jerseykalvene længere henne i sygdomsforløbet, inden de viser tegn på sygdom. Derfor bliver deres tegn meget kraftigere, og de er på dette stadium sværere at

behandle og kurere end Holsteinkalvene.

Til trods for særforplejning og hensyntagen til Jerseykalvene, dør der altså fortsat flere Jersey end Holsteinkalve både på DKC og i praksis. Et Bachelor-projekt vil forsøge at afdække, hvad årsagen til denne raceforskel er, og forsøge at finde effektive løsninger til brug i praksis. Projektet forventes færdigt sommeren 2014.

Flere oplysninger

Isabella Hansen,
Aarhus Universitet, Foulum

Isabella.Hansen@agrsci.dk